

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6To/164/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2121012105
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 08. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Pavol Macháč
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2121012105.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Pavla Macháča a členov senátu JUDr. Kataríny Batisovej a JUDr. Rudolfa Botta, v trestnej veci obžalovaného A. B., nar. X. XXXXXX XXXX v C. C., trvalé bydlisko C., adresa na doručovanie písomností – A. XX, A., Česká republika, pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona (ďalej len Tr. zák.) s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zák., o odvolaní obžalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 20. júla 2023, č. k. 8T/42/2021-293, na verejnom zasadnutí konanom 13. augusta 2024 v Trnave, takto

rozhodol:

Podľa § 319 Trestného poriadku sa odvolanie obžalovaného A. B. zamietá.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Trnava (ďalej len okresný súd) rozsudkom z 20. júla 2023, č. k. 8T/42/2021-293, uznal obžalovaného A. B. (ďalej len obžalovaný) za vinného zo spáchania prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

v období od mesiaca marec 2019 až do 20.07.2023, s výnimkou obdobia od 19.11.2021 do 20.07.2023, počas ktorého bol obžalovaný vo výkone trestu v Českej republike, v obci A., ani inde na území Slovenskej republiky a Českej republiky úmyselne riadne a včas neplatil výživné na svojho maloletého syna D. B., narodeného XX.XX.XXXX, bytom u matky D. D. v obci D. E. XX, i keď mu vyživovacia povinnosť v minimálnom rozsahu 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa vyplývala priamo zo zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov a výška vyživovacej povinnosti mu bola určená aj rozsudkom Okresného súdu Nitra zo dňa 12.11.2019, sp. zn. 13P/167/2019-49, právoplatným dňa 15.01.2020 a to tak, že od 01.07.2019 je povinný prispievať na výživu maloletého syna D. sumou 150,-€ mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky D. D., a hoci si bol obžalovaný vedomý svojej vyživovacej povinnosti voči maloletému synovi D. B., neprejavil dostatočnú snahu nájsť a udržať si stále zamestnanie a zabezpečiť si pravidelný zdroj príjmov, z ktorého by mohol výživné uhrádzať, viackrát prišiel o prácu vlastným zavinením z dôvodu neospravedlnených absencií a o sprostredkovanie zamestnania nepožiadal ani úrad práce, pričom na výživu maloletého syna D. prispel len v mesiaci júl 2019 sumou 70,- €, a neskôr ďalšou sumou 50,- €, čím mu za obdobie od mesiaca marec 2019 do 20.07.2023 vznikol dlh na výživnom vo výške 4.342,32 €.

2. Okresný súd za to obžalovaného odsúdil podľa § 207 ods. 3 Tr. zák. s použitím § 36 písm. l), § 37 písm. m), § 38 ods. 2 Tr. zák. a § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. per analogiam na trest odňatia slobody vo výmere 8 (osem) mesiacov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

3. V odôvodnení napadnutého rozsudku okresný súd skonštatoval, že obžalovaný na hlavnom pojednávaní realizoval vyhlásenie o vine, po prijatí ktorého na základe vykonaného dokazovania upravil skutkovú vetu rozsudku tak, že s poukazom na rozsudkové dáta a históriu uväznení upravil obdobie trestnej činnosti od marca 2019 (podľa obžaloby) až do 20. júla 2023 (deň vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej), s výnimkou obdobia od 19. novembra 2021 do 20. júla 2023, počas ktorého bola obžalovanému obmedzená osobná sloboda najmä výkonom trestov v Českej republike. V uvedenom

období boli objektívne obmedzené možnosti obžalovaného plniť si vyživovaciu povinnosť, preto toto obdobie nemožno zahrnúť do rozsahu trestnej činnosti pri trestnom čine zanedbanie povinnej výživy. Okresný súd taktiež doplnil skutkovú vetu o úhradu 50 €, ktorú vo svojej výpovedi uviedla poškodená, pričom bol toho názoru, že aj keď je výrok o vine založený na základe vyhlásenia obžalovaného, súd s poukazom na špecifickú povahu trestného činu zanedbania povinnej výživy môže upraviť skutkovú vetu tak, ako je to uvedené, pričom ide o úpravu skutkovej vety na základe vykonaného dokazovania. Dlh na výživnom potom súd určil ako 28,08 € (výživne 30 % životného minima za 1 mesiac) x 4 mesiace (obdobie od marec 2019 do jún 2019) = 112,32 €, potom 150,- € (výživné určené súdom za 1 mesiac) x 29 mesiacov (júl 2019 až november 2021) = 4.350,- €, čo je spoločne v súhrne 4.462,32 € (112,32 € + 4.350,- €), mínus úhrady 70,- € a 50,- €, t. j. 4.462,32 € mínus 120,- €, čo je celkovo 4.342,32 €.

4. Následne okresný súd v odôvodnení zrekapituloval výsledky dokazovania, ktoré vykonal ohľadom výroku o treste a následne odôvodnil samotný výrok o treste tak, že obžalovaného zistil existenciu jednej poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l) Tr. zák., teda že sa priznal k spáchaniu žalovaného trestného činu a jeho spáchanie úprimne oľutoval. Tiež zistil u neho jednu priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Tr. zák., že bol už v minulosti súdne trestaný s poukazom na 15 záznamov v odpise registra trestov. Ustálil teda výsledný vyrovnaný pomer poľahčujúcich a priťažujúcich 1:1. Okresný súd obžalovanému trest odňatia slobody mimoriadne znížil a uložil mu nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere

8 (osem) mesiacov, ktorý považoval vzhľadom na naplnenie účelu trestu za primeraný. V prospech obžalovaného zohľadnil skutočnosť, že sa k trestnému činu priznal a úprimne ho oľutoval, a že urobil vyhlásenie o vine, ktoré je spojené s následkami ako neodvolateľnosť vyhlásenia a obmedzenie opravných prostriedkov. V tejto súvislosti súd poukázal na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. júna 2017, sp. zn. Tpj 55/2016. V neprospech obžalovaného zohľadnil jeho predchádzajúce odsúdenia, má v registri trestov 15 záznamov z obdobia rokov 2004 až 2022, z toho posledných 6 záznamov je za obdobie od 2020 do 2022, ktoré sa týkajú najmä majetkovej trestnej činnosti a trestného činu marenie výkonu úradného rozhodnutia. Obžalovaný už bol aj vo výkone trestu odňatia slobody a dokonca bol v minulosti aj podmienene prepustený v roku 2013. Napriek týmto skutočnostiam sa opätovne dopustil trestnej činnosti, čo bolo posúdené tak, že obžalovaný má sklony k páchaniu trestnej činnosti a nejde u neho len o ojedinelé vybočenie z inak riadneho života. Trestná minulosť obžalovaného podľa okresného súdu vylučuje uloženie alternatívneho trestu, účel trestu naplní len nepodmienečný trest odňatia slobody. Postoj obžalovaného k trestnej činnosti, ale najmä vyhlásenie obžalovaného a následky spojené s týmto vyhlásením, boli zase posúdené tak, že odôvodňujú uloženie trestu pod dolnú hranicu trestnej sadzby. V prospech obžalovaného posúdil aj tú skutočnosť, že obžalovaný je v súčasnosti vo výkone trestu v iných trestných veciach, predpokladaný výkon trestu je od 19.11.2021 do 19.03.2024, teda na obžalovaného pôsobí aj výkon ostatných trestov, preto bol toho názoru, že účel trestu zabezpečí aj trest kratšieho trvania v tejto trestnej veci. Napokon aj § 44 Tr. zák. upravuje možnosť dokonca upustiť od uloženia ďalšieho trestu, avšak okresný súd bol toho názoru, že pre takýto postup nie sú plnené podmienky vzhľadom na trestnú minulosť obžalovaného, avšak s poukazom na povahu prejednávanej trestnej činnosti účel trestu zabezpečí aj trest kratšej výmery, t. j. trest uložený pod dolnú hranicu trestnej sadzby. Obžalovaného podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, pretože obžalovaný v posledných desiatich rokoch pred spáchaním trestného činu bol vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený za úmyselný trestný čin, a to s poukazom na jeho odpis registra trestov.

5. Po vyhlásení rozsudku na hlavnom pojednávaní a poučení o opravnom prostriedku si prokurátor i obžalovaný ponechali lehotu na podanie opravného prostriedku. Prokurátor v zákonom stanovenej lehote odvolanie nepodal, no obžalovaný áno, konkrétne prostredníctvom svojho obhajcu Mgr. Ing. Mariána Galbavého (ďalej len obhajca) osobitným písomným podaním z 1. augusta 2023, doručeným okresnému súdu 2. augusta 2023, pričom odvolanie podal voči všetkým výrokom rozsudku ako aj voči konaniu, ktoré jeho vydaniu predchádzalo.

6. Obžalovaný podané odvolanie odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu osobitným písomným podaním doručeným okresnému súdu 27. septembra 2023.

6.1. Obhajca je toho názoru, že obžalovanému mal súd uložiť nižší trest, resp. výkon trestu podmienene odložiť, pretože v jeho prípade možno konštatovať existenciu dôvodov osobitného zreteľa, ktoré tento záver potvrdzujú, lebo k spáchaniu trestného činu došlo v dôsledku právneho omylu obžalovaného. Ide o existenciu dohody medzi matkou maloletého D. D. a obžalovaným, podľa ktorej matka súhlasila s neuhrádzaním výživného na maloletého, kde obhajca poukázal na zápisnicu o výsluchu matky v prípravnom konaní z 3. septembra 2021, z ktorej je zrejmé nasledovné: „Ja som mu raz napísala, v tom zmysle, že nemusíš mi platiť výživné to bude aspoň časť z toho, čo ti mám splatiť, zbytok o čo

všetko som Ťa pripravila ti nejako budem splácať postupne, až budem mať z čoho.“ Existenciu tejto dohody potvrdila matka aj v rámci jej výpovede na hlavnom pojednávaní dňa 17. januára 2023 (str. 6 zápisnice o hlavnom pojednávaní) „Bolo tam napísané niečo také, že mi nemusí platiť výživné, ale že mu vrátim neviem čo a jeho B., bývalej priateľke.“ Napriek tomu, že ignorantia iuris non excusat, skutočnosti a faktu, že obžalovanému vyplýva vyživovacia povinnosť priamo z ustanovení zákona o rodine a vzhľadom na celkom špecifickú situáciu by mal súd prihliadať na existenciu tejto dohody medzi obžalovaným a matkou. Obžalovaný bol ako laik toho názoru, že na základe súhlasu matky vyjadreným v zmienenej SMS správe nemusí uhrádzať mesačné výživné na maloletého, nakoľko matka chcela uhradiť spôsobenú škodu obžalovanému, oznámila mu prostredníctvom SMS správy, že výživné na maloletého nemusí uhrádzať a zbytok mu uhradí vtedy, keď bude mať z čoho.

6.2. V ďalšom obhajca uviedol, že bežný (aj vysokoškolsky vzdelaný) človek si v praxi veľmi často zamieňa nárok maloletého na výživné s nárokom matky maloletého dieťaťa na mesačné výživné, že široká verejnosť je bežne toho názoru, že výživné na maloleté deti sa predovšetkým poskytuje ich matkám, t. j. táto suma prináleží matke, nie maloletému a podobného názoru bol aj obžalovaný, nakoľko sa mylne domnieval, že náhradu škody spôsobenej matkou si mohol započítať so sumou mesačného výživného na maloletého, výživné podľa dohody na základe súhlasu matky neuhrádzal a vo vzťahu k uvedenému sa javí uložený trest obžalovanému ako neprimerane prísny.

6.3. V druhom rade obhajca argumentoval tým, že maloletý neuhrádzaním mesačného výživného netrpel materiálnou núdzou. Pri ukladaní trestu obžalovanému mal súd na túto skutočnosť jednoznačne prihliadať a nezaujať príliš formalistický postoj. Je prirodzené, že v prípade, ak by bola výživa maloletého ohrozená alebo zanedbaná vo zvýšenej miere (nevýhovujúce životné podmienky, podvýživa, zanedbávanie ochorení, hygienicky nevýhovujúce oblečenie a pod.), normami trestného práva možno privodiť spravodlivý trest páchatelovi za takéto zanedbanie starostlivosti o maloletého. V prípade maloletého D. B. je však situácia úplne odlišná. Opätovne obhajca poukázal na výpovede matky maloletého z prípravného konania. Matka maloletého uviedla dňa 24. augusta 2020 vo svojej výpovedi nasledovné: „Syn však núdzou netrpí dávam mu všetko čo treba, nakoľko pracujem tak nie sme v nejakej núdzi.“ Zároveň vo výpovedi zo dňa 3. septembra 2021 uviedla matka nasledovné: „Ja bývam v spoločnej domácnosti so synom D., dcérou F., priateľom G. D. a s mojimi rodičmi a dvoma súrodencami, bývame vo veľkom rodinnom dome v D., syn netrpí hmotnou núdzou.“ Obhajoba bola toho názoru, že k faktickému zanedbaniu povinnej výživy a starostlivosti o maloletého nedošlo. Obhajca preto tvrdil, že v prejednávanej veci existujú dôvody osobitného zreteľa, na základe ktorých možno obžalovanému mimoriadne znížiť trest, resp. úplne upustiť od uloženia trestu odňatia slobody, nesporne postupoval v zmysle dohody s matkou maloletého a nemal vedomosť o tom, že ich neformálna dohoda (resp. súhlas matky) ho nezbavuje povinnosti uhrádzať mesačné výživné na maloletého. Zároveň je zrejmé, že maloletý netrpel materiálnou núdzou a mal zabezpečené všetky životné potreby. Obhajca dodal, že obžalovaný sa úmyselne nevyhýbal vyživovacej povinnosti, teda nešlo o jeho aktívne konanie s cieľom vyhnúť sa plateniu výživného na maloletého, že má záujem dlžné výživné uhradiť a prisľúbil, že sa obdobná situácia už nezopakuje.

6.4. Obhajca dal do pozornosti odbornú literatúru týkajúcu sa zanedbania povinnej výživy, v zmysle ktorej, orgán činný v trestnom konaní a súd počas trestného konania posudzujú otázku rozsahu vyživovacej povinnosti samostatne ako predbežnú otázku (§ 7 ods. 1 Tr. por.). Pri tomto posudzovaní nie sú viazaní súdnym rozhodnutím, ktorým bola v občianskom súdnom konaní určená konkrétna výška vyživovacej povinnosti tzv. výživného (R 33/1960, R 11/1984 a R 56/1993). K tomuto súdnemu rozhodnutiu však musia prihliadať a vyhodnotiť ho ako iné dôkazy v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. Pri postupe podľa bodu 19 orgán činný v trestnom konaní a súd sú povinní rešpektovať všetky zákonné hľadiská rozhodujúce pre výšku výživného, posudzujú tiež mieru zavinenia povinného (napr. úmyselné vzdanie sa jeho doterajšieho zamestnania a príjmu), ako aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré na seba berie. Ako trestný čin zanedbania povinnej výživy nemožno posúdiť konanie povinného, ktorý si neplní zákonnú povinnosť vyživovať iného za predpokladu, že neplnenie nie je pokryté jeho zavinením (k tomu porovnaj R 27/1969). O vyhýbanie sa plneniu zákonnej povinnosti vyživovať alebo zaopatrovávať iného ide v prípade, ak povinný neplní v určitom období (najmenej tri mesiace v období dvoch rokov) svoju povinnosť vyživovať alebo zaopatrovávať iného a súčasne sa tejto povinnosti vyhýba aktívnym konaním, teda sa usiluje, aby sa tejto povinnosti zbavil alebo ju zmaril, prípadne podstatne sťažil, či oddialil možnosť vymáhania nároku na výživné.

6.5. V dôsledku toho považoval obhajca trest odňatia slobody vo výmere 8 mesiacov uložený súdom obžalovanému za neprimerane prísny, že z ust. § 39 ods. 4 Tr. zák. je zrejmé, súd môže uložiť trest odňatia slobody znížený o jednu tretinu pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Trestná sadzba trestu odňatia slobody za spáchanie trestného činu zanedbania povinnej výživy podľa

ustanovenia § 207 ods. 3 Tr. zák. predstavuje 1 až 5 rokov. Súd teda môže znížiť dolnú hranicu trestu odňatia slobody (12 mesiacov) až o 16 mesiacov, t. j. nemusí obžalovanému uložiť žiaden trest odňatia slobody. Vzhľadom na pomery obžalovaného a vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci považoval obhajca zmienený postup za dôvodný, bol toho názoru, že u obžalovaného je možné postupovať aj v zmysle ustanovenia § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a súd by mohol podmiennečne odložiť výkon trestu odňatia slobody. Dodal, že obžalovaný má záujem uhradiť dlžné výživné na maloletého, svoj čin oľutoval, priznal sa k jeho spáchaniu a prisľúbil, že sa takého konanie už nedopustí. Zároveň dokazovaním bolo preukázané, že konal podľa dohody s matkou maloletého dieťaťa, ktorá súhlasila so započítaním náhrady škody pre obžalovaného do sumy mesačného výživného na maloletého.

6.6. V rámci konečného návrhu preto obhajca navrhol, aby Krajský súd v Trnave napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. e) Tr. por. zrušil v časti výroku o treste a sám podľa § 322 ods. 3 Tr. por. rozhodol tak, že mu zníži uložený trest v zmysle ust. § 39 ods. 4 Tr. zák. a uloží trest s podmiennečným odkladom jeho výkonu s primeranou skúšobnou dobou. Alternatívne navrhol, aby krajský súd v zmysle ust. § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil okresnému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie.

7. Prokurátor k odvolaniu obžalovaného písomne nevyjadril.

8. Spisový materiál bol Krajskému súdu v Trnave (ďalej len krajský súd) riadne predložený na rozhodnutie o podanom odvolaní dňa 16. novembra 2023.

9. Za účelom prejednávania odvolania obžalovaného nariadil krajský súd termín verejného zasadnutia na 13. augusta 2024. Na verejné zasadnutie sa dostavila prokurátorka krajskej prokuratúry a svedkyňa D. D.. Verejné zasadnutie sa vykonalo v neprítomnosti obžalovaného, ktorý sa napriek riadne vykázanému doručeniu upovedomenia nedostavil. Ustanoveného obhajcu obžalovanému krajský súd zrušil, nakoľko jeho prepustením z výkonu trestu odňatia slobody pominuli dôvody povinnej obhajoby.

9.1. Pokiaľ ide o dokazovanie, krajský súd ho na verejnom zasadnutí podľa § 326 ods. 5 Tr. por. doplnil výsluchom svedkyne D. D., ktoré bolo primárne zamerané na skutočnosť, či odo dňa vyhlásenia rozsudku okresného súdu, t. j. od 20. júla 2023 ku dňu konania verejného zasadnutia 13. augusta 2024 nedošlo k dodatočnému splneniu si vyživovacej povinnosti zo strany obžalovaného, resp. k uhradeniu dlžného výživného vyčísleného v napadnutom rozsudku, kde by prichádzala do úvahy aplikácia inštitútu o účinnej ľútošti v zmysle § 86 ods. 1 písm. a) Tr. zák., o ktorej bol obžalovaný opakovane v priebehu trestného stíhania poučovaný.

9.2. Svedkyňa D. D. po príslušnom zákonnom poučení a po zložení prísahy uviedla, že zákonnému poučeniu porozumela, právo odoprieť vypovedať vo vzťahu k obžalovanému nevyužíva, vypovedať bude a uviedla, že dlžné výživné v sume 4.342,32 € tak, ako bolo vyčíslené v napadnutom rozsudku do dňa konania verejného zasadnutia nebolo obžalovaným zaplatené. Od vyhlásenia napadnutého rozsudku okresným súdom nebola s obžalovaným v žiadnom kontakte, ani žiadnu čiastku neposlal.

9.3. Nakoľko iné návrhy na doplnenie dokazovania strany nemali, krajský súd vyhlásil dokazovanie za skončené a pristúpil ku konečným návrhom. V rámci konečných návrhov prokurátorka žiadala odvolanie obžalovaného ako nedôvodné postupom podľa § 319 Tr. por. zamietnuť.

10. Podľa § 315 Tr. por. o odvolaní proti rozsudku okresného súdu rozhoduje krajský súd. O odvolaní proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu rozhoduje najvyšší súd.

Podľa § 316 ods. 1 Tr. por., odvolací súd zamietne odvolanie, ak bolo podané oneskorene, osobou neoprávnenou alebo osobou, ktorá sa odvolania výslovne vzdala alebo znovu podala odvolanie, ktoré v tej istej veci už predtým výslovne vzala späť alebo bolo podané proti výroku, proti ktorému nie je prípustné.

Podľa § 316 ods. 3 Tr. por., odvolací súd zruší napadnutý rozsudok a vec vráti súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, ak zistí, že

a) súd rozhodol v nezákonnom zložení,

b) obžalovaný nemal obhajcu, hoci išlo o prípad povinnej obhajoby, alebo

c) hlavné pojednávanie bolo vykonané v neprítomnosti obžalovaného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Podľa § 317 ods. 1 Tr. por., ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Podľa § 319 Tr. por. odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné.

- 1.
- 2.
- 3.

- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.

11. Krajský súd ako súd odvolací na podklade podaného odvolania preskúmal napadnutý rozsudok a zistil, že odvolanie podal obžalovaný ako oprávnená osoba, v zákonom stanovenej lehote a proti výroku, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

11.1. Pokiaľ ide o rozsah odvolacieho prieskumu, krajský súd pripomína, že výrok o vine napadnutého rozsudku nepreskúmaval, nakoľko mu predchádzalo vyhlásenie obžalovaného o vine realizované podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por., ktoré okresný súd prijal, v dôsledku čoho výrok o vine nie zo strany obžalovaného napadnuteľný odvolaním, ani dovolaním, okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., o čom bol okresným súdom riadne poučený.

11.2. S poukazom na túto okolnosť krajský súd podrobil odvolaciemu prieskumu len výrok o treste napadnutého rozsudku a konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že v tejto časti odvolanie obžalovaného nie je dôvodné.

11.3. Z doplneného dokazovania vykonaného na verejnom zasadnutí (obsahovo rozvedeného vyššie v texte) mal krajský súd za preukázané, že obžalovaný zročne výživné v rozsahu 4.342,32 € do času, kým sa odvolací súd odobral na záverečnú poradu, nezaplatil, hoci o účinnej ľútosti v zmysle ust. § 86 ods. 1 písm. a) Tr. zák. bol súdmi opakovane riadne poučený.

Ku konaniu, ktoré napadnutému výroku o treste predchádzalo

12. Pokiaľ ide o správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo výroku o treste, v tomto smere žiadne konkrétne námietky obžalovaný nevzniesol a chyby konania odvolaním nevytýkané, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., krajský súd vlastným prieskumom nezistil. Zo zápisnice z hlavného pojednávania vyplýva, že okresný súd dokazovanie ohľadom výroku o treste vykonal zákonným spôsobom a v rozsahu dostatočnom na spravodlivé, stavu veci a zákonu zodpovedajúce rozhodnutie.

K výroku o treste všeobecne

13. Pokiaľ ide o napadnutý výrok o treste, krajský súd na úvod považuje za potrebné pripomenúť niektoré teoretické východiská rozhodné pre ukladanie trestu.

13.1. Pri úvahách o druhu a výmere trestu postupuje každý súd v zmysle zásad a kritérií rozhodných pre ukladanie trestov uvedených v ust. § 34 ods. 1, ods. 3 Tr. zák., podľa ktorých trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov, trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Trest má postihovať iba páchatel'a, tak aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby.

13.2. Trest ako taký je právnym následkom trestného činu a preto musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu (zásada proporcionálnosti trestu). Úmernosť trestu okrem iného určujú aj pohnútky páchatel'a a možnosti jeho nápravy. Úsudok o možnosti nápravy páchatel'a si súd vytvára z veľkej časti už na základe hodnotenia povahy a závažnosti spáchaného trestného činu (t. j. či ide o prečin, zločin, obzvlášť závažný zločin) pri náležitom zhodnotení osoby páchatel'a. Záver súdu o možnosti nápravy páchatel'a musí byť vždy v plnom súlade s ochranou, ktorú súd uloženým trestom poskytuje záujmom spoločnosti, štátu a členom spoločnosti pred útokmi páchatel'ov trestných činov a výchovným pôsobením na ostatných členov spoločnosti.

13.3. Trest je aj jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona, čím je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon, t. j. na ochranu spoločnosti a na výchovu páchatel'a a ostatných občanov. Ochrana spoločnosti sa uskutočňuje dvoma prvkami, jednak prvkom donútenia (represia), ale tiež prvkom výchovy. Oba prvky sa uplatňujú zásadne súčasne v každom treste, pričom treba mať na zreteli dôležitosť vzájomného pomeru medzi trestnou represiou a prevenciou. Trestný zákon vychádza z myšlienky, že základným účelom a cieľom trestu je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a pred ich páchatel'mi.

13.4. Individuálna prevencia spočíva vo vytvorení podmienok na výchovu odsúdeného k tomu, aby viedol riadny život. Generálna prevencia má zabezpečiť nielen odradenie ostatných potenciálnych páchatel'ov od páchania trestných činov, ale i utvrdenie pocitu právnej istoty a spravodlivosti u ostatných členov spoločnosti. Spravodlivé a včasné uloženie trestu dáva ostatným členom spoločnosti najavo, že konanie, za ktoré bol uložený trest, je protiprávne a nežiaduce, varuje ich pred páchaním trestnej činnosti a posilňuje pocit právnej istoty a právneho štátu. Trestný zákon vychádza z jednoty individuálnej a generálnej prevencie, pričom obe tieto zložky sa navzájom dopĺňajú a podmieňujú. Disproporcia medzi jednotlivými druhmi prevencie v zásade vedie k nedostatočnému výchovnému pôsobeniu trestu, tak na páchatel'a trestného činu, ako i na ostatných členov spoločnosti. Trest samozrejme musí vyjadrovať aj morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Inak povedané musí vyjadrovať spoločenské odsúdenie, negatívne ohodnotenie páchatel'a a jeho činu, tak právne, ako aj etické.

13.5. Pri ukladaní trestu musí súd obligatórne prihliadnuť podľa § 38 ods. 2 Tr. zák. na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností. Zároveň pri určovaní druhu a výmery trestu musí súd v súlade s ust. § 34 ods. 4 Tr. zák. prihliadnuť na spôsob spáchania trestného činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce a poľahčujúce okolnosti, ako aj na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosti jeho nápravy.

K výroku o treste konkrétne

14. Okresný súd postupoval správne, keď preskúmaval pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich a priťažujúcich okolností a správne u obžalovaného vzhliadol jednu poľahčujúcu okolnosť, že sa k spáchaniu trestného činu priznal a tento úprimne oľutoval (§ 36 písm. l) Tr. zák.) a taktiež jednu priťažujúcu okolnosť, že už v minulosti bol za trestný čin odsúdený (§ 37 písm. m) Tr. zák.). Iné poľahčujúce a priťažujúce okolnosti ani krajský súd nezistil. Správne potom ustálil výsledný pomer poľahčujúcich a priťažujúcich okolností ako vyrovnaný (1:1) a preto aj správne vychádzal z trestnej sadzby určenej ust. § 207 ods. 3 Tr. zák. v rozpätí od 1 roka do 5 rokov.

14.1. Pokiaľ ide o druh trestu, okresný súd nepochybil, keď obžalovanému uložil nepodmienečný trest odňatia slobody. Iný druh trestu ani podľa názoru krajského súdu u neho neprichádzal do úvahy vzhľadom na okolnosti prípadu a osobou obžalovaného. Z jeho odpisu z registra trestov vyplýva, že má zjavné sklony páchať úmyselnú trestnú činnosť nielen na území Slovenskej republiky, ale i v zahraničí, keďže bol už pätnásťkrát odsúdený, z toho osemkrát na Slovensku. Zo strany súdov mu v minulosti boli uložené aj nepodmienečné tresty, ktoré vykonal. A ak obžalovaného ani výkon nepodmienečného trestu odňatia slobody od ďalšej úmyselnej trestnej činnosti neodradil, niet racionálnej dôvody sa domnievať, že by akýkoľvek miernejší druh trestu v tomto smere aktuálne splnil svoj účel, čo správne v odôvodnení napadnutého rozsudku skonštatoval už aj okresný súd.

14.2. Pokiaľ ide o samotnú výmeru trestu, krajský súd je toho názoru, že zákonné podmienky na uloženie trestu pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby jedného roka analogickou aplikáciou mimoriadneho zmierňujúceho ust. § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. v zmysle stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 44/2017 v tomto prípade splnené neboli. V prípade realizácie vyhlásenia o vine obžalovaným ide o možnosť súdu mimoriadne znížiť trest, nie o povinnosť. Samotné vyhlásenie o vine a jeho prijatie súdom na takýto postup nestačí, je potrebné skúmať aj iné kritériá rozhodné pre uloženie trestu, ktoré sú rozvedené vyššie v texte. Okresný súd sa mal dôslednejšie venovať otázkam, či trest kratšieho trvania je jednak úmerný závažnosti spáchaného prečinu, no hlavne či u tak kriminálne narušenej osoby, akou je obžalovaný, je takýto kratší trest spôsobilý splniť zákonom sledovaný účel, tu najmä z hľadiska tzv. individuálnej prevencie.

14.3. Podľa názoru krajského súdu s určitosťou nie je uložený trest primeraný (úmerný) viac ako 4-ročnému úmyselnému neplateniu výživného a nezájmu o vlastné dieťa zo strany obžalovaného, no rovnako nezohľadňuje dôsledne ani jeho osobu a možnosti jeho nápravy. Ako už bolo skôr uvedené, obžalovaný má zjavné sklony páchať rôznu trestnú činnosť a možnosti jeho nápravy sú vzhľadom na dosiaľ vykonané tresty odňatia slobody už značne obmedzené. U takéhoto páchatel'a bolo preto potrebné akcentovať ochrannú funkciu trestu, kedy len výkon dlhšieho nepodmienečného trestu odňatia slobody by mu aspoň na určitý čas zabránil v páchaní ďalšej úmyselnej trestnej činnosti.

14.4. Vyššie uvedené pochybenie okresného súdu nebolo možné v tomto odvolacom konaní napraviť, nakoľko odvolanie bolo podané výlučne obžalovaným, ergo len v jeho prospech. Akákoľvek zmena napadnutého výroku v jeho neprospech tak neprichádzala do úvahy (§ 322 odsek 3 Tr. por.). Inak vyjadrené, krajský súd musel dôsledne rešpektovať zásadu odvolacieho konania ohľadom zákazu zmeny k horšiemu (zásadu zákazu reformatio in peius), ktorá predstavuje jednu z esenciálnych zložiek práva na spravodlivý súdny proces a je budovaná na princípe, že postavenie obžalovaného sa nemôže zhoršiť tým, že využije svoje právo na podanie opravného prostriedku. Táto zásada teda

garantuje možnosť obžalovaného napadnúť rozhodnutie súdu v čo najširšom rozsahu bez obáv z rizika, že si zhorší svoju situáciu.

K tzv. vonkajšej (súdnej) diferenciacii

15. Pokiaľ sa páchatel' sankcionuje nepodmienečným trestom odňatia slobody, je povinnosťou súdu súčasne rozhodnúť o tom, v akom ústave na výkon trestu odňatia slobody ho bude vykonávať, keďže v podmienkach Slovenskej republiky sa tresty odňatia slobody vykonávajú diferencovane v ústavoch na výkon trestu s minimálnym, stredným a maximálnym stupňom stráženia.

15.1. Čo sa týka spôsobu výkonu uloženého trestu odňatia slobody, okresný súd nepochybil, keď obžalovaného s použitím ust. § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, keďže v posledných desiatich rokoch pred spáchaním súdeného trestného činu bol vo výkone trestu odňatia slobody za úmyselný trestný čin (v trestnej veci Okresného súdu Prievidza sp. zn. 2T/77/2011).

K odvolacím námietkam

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 18.
- 19.

16. Odvolacie námietky obžalovaného vyhodnotil krajský súd ako nedôvodné. Uložený trest nie je neprimerane prísny, naopak z dôvodov rozvedených vyššie v texte je neprimerane mierny.

16.1. Pokiaľ obžalovaný v podanom odvolaní namietal, že konal v právnom omyle, táto námietka je vo vzťahu k ukladaniu trestu bez významu. Navyše touto námietkou brojí de facto proti vine, nie voči trestu, pričom ale obžalovaný výrok o vine odvolaní napádať nemôže. Z uvedeného dôvodu tak nie je potrebné sa k predmetnej námietke bližšie vyjadrovať.

16.2. Rovnako je bez právneho významu vo vzťahu k ukladanému trestu obžalovaným akcentovaná skutočnosť, že maloletý netrpel počas tohto obdobia núdzou. Uvedená okolnosť má len ten význam, že ju obžalovaný mohol využiť vo svoj prospech a dodatočnou úhradou výživného dosiahnuť zánik trestnosti cez aplikáciu ust. § 86 ods. 1 písm. a) Tr. zák. o účinnej ľútosti, kde druhou zákonnou podmienkou je práve to, že taký čin nemal trvalo nepriaznivé následky na maloletého. Ak by obžalovaný svojim konaním maloletého vydal ešte aj do nebezpečenstva núdze, tak by tým súčasne naplnil aj ďalší kvalifikačný znak podľa § 207 ods. 3 písm. a) Tr. zák., čo by sa muselo nutne odraziť na jeho prísnejšom potrestaní.

Záverečné zhrnutie

17. Na základe prezentovaných úvah krajský súd vyhodnotil odvolanie obžalovaného ako nedôvodné, preto ho postupom podľa § 319 Tr. por. na verejnom zasadnutí zamietol. Toto uznesenie bolo prijaté jednomyselne (§ 163 ods. 4 Tr. por.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.